

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΛΥΚΕΙΩΝ**

ΠΕΜΠΤΗ 19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2019

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Το άρθρο αναφέρεται στον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η γνήσια συγγνώμη στη ζωή μας.

Πανίσχυρο φάρμακο η ειλικρινής συγγνώμη

Οι περισσότεροι άνθρωποι λένε «συγγνώμη» πολλές φορές την ημέρα για ασήμαντα πράγματα, όπως όταν σκοντάφτουν κατά λάθος πάνω σε κάποιον ή δεν του κράτησαν την πόρτα για να περάσει. Αυτού του είδους οι απολογίες είναι εύκολες και συνήθως γίνονται αμέσως αποδεκτές με ένα σχόλιο του τύπου «κανένα πρόβλημα». Όταν, όμως, το «συγγνώμη» λέγεται για να διορθώσει σκληρά λόγια ή πράξεις που στ' αλήθεια πλήγωσαν τον αποδέκτη τους, ξαφνικά γίνεται πολύ δύσκολο να το πει κανείς.

Και αν, παρά τις καλές προθέσεις, η συγγνώμη ειπωθεί με λανθασμένο τρόπο, τότε είναι ορατός ο κίνδυνος αντί να μαλακώσει τον πόνο του άλλου ατόμου, να το εξοργίσει, θέτοντας σε κίνδυνο ακόμα και σημαντικές σχέσεις. Όπως αναφέρει η εφημερίδα «New York Times», αυτό που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε είναι πως η ανάγκη να ζητήσουμε συγγνώμη αφορά λιγότερο εμάς και περισσότερο τους ανθρώπους που, για οποιονδήποτε λόγο, **προσβάλαμε** με κάτι που είπαμε, κάναμε ή δεν κάναμε. Επιπλέον, όταν λέγεται με τον σωστό τρόπο αποτελεί **πανίσχυρο** φάρμακο, που κάνει καλό τόσο σε αυτόν που τη λέει, όσο και σε αυτόν που την δέχεται.

[...]

Κατ' αρχάς δεν πρέπει να ακολουθείται από δικαιολογίες, διότι αυτές είναι ό,τι χρειάζεται για να εξαγριωθεί το άτομο που βλάψαμε και θέλουμε να μας συγχωρήσει. Όταν η συγνώμη συνοδεύεται από ένα «αλλά», χάνει την ειλικρίνειά της. Οι καλύτερες συγνώμες είναι σύντομες και δεν περιέχουν καμία δικαιολογία ή εξήγηση που μπορεί να τις ακυρώσει. Ούτε πρέπει η συγνώμη να συνοδεύεται από την προσμονή ότι το άλλο άτομο θα διαγράψει μεμιάς ό,τι συνέβη. Μπορεί στ' αλήθεια να δεχθεί την ειλικρινή συγνώμη μας, αλλά να μην είναι ακόμα έτοιμο να μας **συγχωρήσει** για ό,τι κάναμε. Αυτό μπορεί να χρειαστεί καιρό για να συμβεί και, φυσικά, θα εξαρτηθεί από το αν θα επαναλάβουμε το παράπτωμα ή όχι.

Επιπλέον, δεν είναι σωστό να πιέζουμε τους άλλους να μας συγχωρήσουν. Η άποψη πως όποιος δεν συγχωρεί καταδικάζεται σε μια ζωή πίκρας και μίσους είναι λανθασμένη. Δεν είναι υποχρεωτικό να συγχωρήσουμε κάποιον για να ξεπεράσουμε κάτι που μας πίκρανε πολύ. Πολύ σημαντικό είναι επίσης η συγνώμη που ζητάμε να μην στοχεύει στις αντιδράσεις του άλλου ατόμου, αλλά στις πράξεις ή στα λόγια που τις **προκάλεσαν**. Η πρόταση «λυπάμαι που αισθάνεσαι έτσι» απομακρύνει το βάρος από εμάς και το μεταβιβάζει στο άλλο άτομο. Με άλλα λόγια, σημαίνει ότι δεν έχουμε μετανιώσει καθόλου. Απαραίτητο είναι ακόμα να ακούσουμε όσα έχει να πει το άτομο που προσβάλαμε, χωρίς να αντιδράσουμε αμυντικά.

Σε κάθε περίπτωση είναι γεγονός ότι, όταν κάποιος κατορθώνει να ζητήσει με ειλικρίνεια συγνώμη, όχι μόνο ωφελεί το άλλο άτομο, που μπορεί να αισθανθεί ανακουφισμένο και με λιγότερη πίκρα και θυμό, αλλά και τον ίδιο του τον εαυτό, διότι ενισχύει την αυτοεκτίμηση, την ακεραιότητα και την ωριμότητά του.

(Εφ. Τα Νέα, 2-2-2017, Διασκευή)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

- A1.** Να αποδώσετε περιληπτικά στην τάξη σας σε ένα κείμενο 60-80 λέξεων το νόημα της τρίτης (3ης) και τέταρτης (4ης) παραγράφου: «Κατ' αρχάς ... χωρίς να αντιδράσουμε αμυντικά».

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

- A2.** Να δώσετε έναν κυριολεκτικό τίτλο στο κείμενο.

Μονάδες 3

- A3.** Να επισημάνετε δύο (2) διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις της τέταρτης (4ης) παραγράφου: «Επιπλέον ... αμυντικά» και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους.

Μονάδες 4

- A4.** προσβάλαμε, πανίσχυρο, συγχωρήσει, προκάλεσαν: Με το δεύτερο συνθετικό καθεμίας από τις παραπάνω λέξεις να γράψετε μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη.

Μονάδες 8

3η δραστηριότητα

- A5.** Σ' ένα άρθρο να αναπτύξετε την άποψή σας για τις ευεργετικές συνέπειες της συγνώμης για το άτομο που την εκφράζει και το κοινωνικό σύνολο (200-250 λέξεις).

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εισαγωγικό Σημείωμα

Ο Ν. Βρεττάκος (1912-1991) έχει εκδώσει πολλές ποιητικές συλλογές και πεζά έργα. Έχει τιμηθεί με το κρατικό βραβείο ποίησης.

Παράκληση για συγνώμη

Κύριε!

Γείτονα!

Άνοιξε γείτονα!

Αν τυχόν και παραπονέθηκα
σε παρακαλώ να με συγχωρήσεις.

Αν είπα, αν έκλαψα, αν ζήτησα αγάπη,
αν χάιδεψα των παιδιών μου τα χέρια
σαν κάτι δικό μου,
αν δεν στάθηκα όσο
περήφανος θα 'πρεπε μέσα στη γύμνια μου,
αν είπα στον ήλιο πώς τίποτα
δεν του χρωστάω -
σε παρακαλώ να με συγχωρήσεις.

Κι αν θαρρείς πως δεν τ' άξιζα
ξέχασέ με ως τ' απόβραδο σαν
τα πουλιά που περνάνε,
σαν τα σύννεφα τ' ουρανού
που δεν τα βρίσκει τ' απόγευμα,
σαν τη χλόη που μαραίνεται
και δεν τη θυμάται
κανείς πια την ίδια.

Σβύσε* τα ίχνη μου. Σβύσε τους στίχους μου
που σημαδεύουν το πέρασμά μου. Δεν το 'θελα.
Η ψυχή μου φουρτούνιαζε και τότες δεν όριζα
το χέρι μου, Κύριε! Κι αν
τυχόν και δεν κράτησα
τον πόνο σου όμορφα
πάνω στον ώμο μου,
αν τρέκλισα κάτω απ' το βάρος του,
αν λύγισα,
αν έφυγα, γείτονα,

σε παρακαλώ να με συγχωρήσεις.

(Νικηφόρος Βρεττάκος, Ο χρόνος και το ποτάμι, 1957)

*Στη λέξη «Σβύσε» διατηρείται η πρωτότυπη γραφή.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

- B1.** Να γράψετε πέντε (5) από τους λόγους για τους οποίους ο ποιητής ζητά συγχώρεση.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

- B2.** α) Το ποίημα εντάσσεται στη μοντέρνα ποίηση. Να εντοπίσετε τρία (3) από τα χαρακτηριστικά της που βρίσκονται στο ποίημα. (μον. 9)
- β) Να εντοπίσετε στο ποίημα μία (1) μεταφορά, μία (1) παρομοίωση και μία (1) εικόνα. (μον. 6)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

- B3.** Γράψτε ένα γράμμα «συγγνώμης» σε ένα δικό σας άτομο που αδικήσατε ή πληγώσατε (100-150 λέξεις). (Να μην αναφέρετε το όνομά σας).

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.

3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα, **μόνον με μπλε ή μόνον με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης**.
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: **17.00**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ